Рік III. Львів, 22. вересня 1929. Porto zapłacone ryczałtem. Ч. 39.

ПРАВДА
ІЛЮСТР

Виходить що тижня.
Адреса Редакції і Адм.
„ПРАВДА“
Львів, вул. Кльоновича ч. 8. II. пов.
Телефон 4—48.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю: Річно 10 зол. Піврічно 5 зол. Чвертьрічно 2 зол. 50 сот. Місячно 1 зол.
За кордоном: Річно 2 амер. доляри або їх рівновартість.
Поодиноке число коштує 20 сот.

Арештовання центрального комуністичного комітету в Варшаві

Дня 16. вересня ц. р. викрила в Варшаві поліція домівку центрального комуністичного комітету на всю Польщу. Арештовано в ній жидівки Фляменбавмівну, Двойру Хаву та ще дві инші. Знайдено при них машини до писання, та до підручного друковання летючок, та списи ріжних комуністичних діячів, очевидно, що в більшости жидів. Так ось жиди найревнійше заходяться коло поширування червоного, большевицького „раю“. Цеж загально всім звісна річ, що в большевії — хрещеному народови — загибіль, а лиш для пейсачів справжній „рай“, якого нема для них у ніякій иншій державі.

АНГЛІЙСЬКІ ВІЙСЬКА ПОКИДАЮТЬ НАДРЕНІЮ



Англійські війська, які досі ще займали німецьку територію над Рейном, почали в сих днях звивати свої табори на мостовім причілку в Могунції. В найблизших днях покидають Англійці місцевости Кенігштайн і Швальбах. В грудні буде звільнена друга окупаційна полоса. Знимка наша представляє табор англійських окупаційних війск в лісах Тавнус, коло Вісбадену.

Страшна смерть дитини

Пишуть нам: В Ропиці руській, пов. Горлиці, господар Михайло З. і його жена Анна поклали маленьку свою дитинку до колиски спати й собі удалися на спочинок. В ночі великий кіт скочив до колиски й заїв на смерть нещасну дитинку. Родичі спали так твердо, що навіть не чули її смертельного плачу.

Випадок польського конзуля

На дорозі зі Щетина до Познаня трафився польському конзулеви Ляховському самоходовий випадок. Конзуль відніс тяжкі рани на цілім тілі та має зломану руку. Їхав він до Познаня на виставу враз із німецькою прогулькою. Стан його здоровля поважний, однак не грозить небезпека смерти.

Примусовий „піст“ у Большевії

В Москві оголошено розпорядок большевицької влади, що в цілій Москві, по всіх реставраціях і трактирях не вільно в один день тижня, а саме в понеділок варити мясних страв. В инших днях порція мяса для одної особи не може виносити більше ніж 10 дека. Причина того розпорядку — загальний брак поживи, особливож мяса. Так ось попалось большевикам. Вони то вважали собі за „гонір“ їсти ковбасу навіть у Велику пятницю. Так тепер мусять примусово постити бодай у кождий понеділок.

——o——

ПО ЖНИВАХ

Минули жнива, розпочалися осінні роботи в полі. Сегорічні збори випали на загал добре. Лиш у тих сторонах, де літом були зливи та бурі з градом, там збори слабші.

Нерозважна збіжева політика уряду відбилася однак дуже некористно на господарськім положенню цілого краю. Завелике замагазиновання збіжевих запасів та високе мито від вивозу за границю спричинило застій у торговлі збіжем і небувалу знижку його цін, яка великі шкоди принесла многим господарям, а многих кинула в нужду.

Наш селянин, бачучи який такий урожай, сподівався, що поратується продажю злишного збіжа, купить одіж на зиму, поліпшить дещо в господарці. А тут пропала вся надія. Змушений податками, продав жидам за безцін збіже. Заплатив податок та не лишилося йому ніщо. Не один чорною журбою голову сушить, як то прожити через зиму та ще й полатати в господарстві діри, які поробили попередні неврожайні роки. Та ще й жидівська спекуляція довела до того, що хоч збіже й худоба були в минулім році дуже дешеві, то мимо того хліб і мясо були дорогі. А й инших, потрібних у господарстві річей годі було ізза дорожнечі докупитися.

Не зискали на знижці цін і жителі міста, бо й вони мали чого нарікати на різників, пекарів, кравців, шевців і инших.

Найліпше вийшли на тій знижці цін збіжа жидівські посередники та гуртові збіжеві купці.

Те сумне явище було замітне в цілій Польщі. Всі польські часописи піднесли крик на таку збіжеву політику. І уряд закинув її. Як ходять чутки, мають вийти нові розпорядки, які управильнять торговлю збіжем.

Та для українського селянина це слаба потіха.

Доки з українського села не зникнуть жидівські посередники, які за безцін забирають у наших селян збіже, доки на нього ціну будуть накладати галапасні пейсаті гуртівники, доти наш селянин буде стогнати в чорній нужді.

Одиноким ратунком для хлібороба є добрі умовини продажі, добрі ціни на збіже. Та не уложать їх у користь для хлібороба сильно зорганізовані жидівські гуртівники. Не виборють собі їх і наші хлібороби, коли будуть одинцем гандричитися по жидівських гуртівнях.

Гірка селянська доля зміниться на краще лише тоді, коли все українське селянство згуртується в хліборобських спілках — кооперативах, які возьмуть

у свої руки торговлю всіх господарських продуктів, головно збіжа.

Такі сільські, хліборобські кооперативи, зеднані в одну хліборобську організацію зможуть успішно вести боротьбу за корисні для всіх хліборобів ціни збіжа.

Тоді з кождого господарства все злишне збіже знайдеться в українській хліборобській гуртівні. Колиж жидівські посередники за ніяку ціну не зможуть дістати ні одного гарця збіжа від українського селянина — тоді скінчиться їх руїнне панування по українських селах.

Тоді гроші, які до тепер пропадали в жидівській кишени — **вернуть із каси власної кооперативи до рук українського селянина** й зможе він їх обернути на поліпшення своєї господарки, **на збільшення доходів із неї.**

Одиноким ратунком для українського селянина в нинішній його недолі є **закладання в кождім селі хліборобської спілки-кооперативи.**

Осінь іде, а з нею довгі вечері. Буде часу доволі забратися до так важного діла.

Нарадьтеся добре з поважними господарями, просіть о раду вашого отця пароха, вчителя чи иншого свідомого й характерного громадянина, а вони вам порадять, як перевести в життя отсе велике діло.

Зверніться також за фаховою порадою до Товариства „Сільського Господаря“ у Львові, яке від довгих літ працює над поліпшенням матеріяльної долі українського села.

Та й до нас, до Редакції „Правди“ пишіть. Зі щирого серця послужимо усякою доброю радою, якої лиш зажадаєте.

Тож нумо, відсапнувши по осінних роботах берімся всі жваво, без пустої балачки до праці за краще „завтра“.

Лише всі враз, лише в згоді та братній любови, а Бог допоможе!

——о——

Зі світа

В Палестині спокій.

Анґлійський урядовий звіт доносить, що в Палестині настав спокій. Араби перестали нападати на жидівські кольонії. З Єгипту прибули нові анґлійські летунські ескадри.

Німецькі маніфестації.

В десяту річницю прилучення Полудневого Тиролю до Італії відбулася в Інсбруку велика маніфестація німецьких націоналістів. В повзятих резолюціях німецькі націоналісти протестують проти договору в Сен Жермен, проти прилучення Бреннеру до Італії і заповідають, що вони стремітимуть всіма силами до зміни повоєнного положення Европи.

Більшовики дуріють.

З нагоди спортового свята в Москві, яке відбулося на спортовій площі в присутности Калініна, Уншліхта й много инших представників радянського уряду розстріляно Гінденбурґа, Мусолінія й Чанґ-Кай-Шека, розуміється, не живих, але намальованих на папері. Члени радянського уряду приглядалися цій демонстрації. Проти цього вибрику більшовиків протестує вся німецька преса.

Китайський потяг наїхав на міну.

Особовий потяг, який виїхав зі стації Пограничная в сторону Харбіна наїхав на міну, положену на залізничому шляху. Дві особи були вбиті, а кілька осіб було ранених.

Наради в справі Злучених Держав Европи.

Міністр Бріян видав бенкет, в якому взяли участь представники 27 европейських держав. Підчас бенкету обговорювали справу створення европейської федерації, на взір Зединених Держав Америки.

Бійки мароканців з французами.

Дня 8. б. місяця дійшло до крівавої бійки між мароканськими повстанцями, а французькими військовими відділами. Французькі війська понесли великі втрати. Щойно по прибуттю панцирних самоходів повстанці відступили.

Китай виступить зі Союзу Народів.

Китайський делеґат зголосив проєкт резолюції, в якому домагається, щоби Союз Народів покористувався 19-тим параґрафом пакту Союзу. Параґраф цей допускає можливість ревізії цих всіх мирових договорів, які покажуться неможливим до вдержання в практиці. Комісія при Союзі Народів відкинула 4 голосами проти 3 голосів цей проєкт китайського делеґата. На це представник Китаю заявив, що він піддержує дальше свій внесок і що його відкинення може довести до цього, що Китай зголосить свое виступлення з Союзу Народів.

Війна без виповідження.

З Мукдену доносять, що партизантська китайсько-большевицька війна у

К. К. 32

Св. Апостол Павло

— Лихо, лихо! — кричали моряки — пропадемо!

Пробували видістатися назад та ніяк не можна було. Перед застряг глибоко в мілину й був нерухомий, а зад корабля розбивало силою филь.

І стали воїни раду радити пошепки між собою:

— Лихо буде нам, як що який із вязнів кинеться в море та плавом подасться до недалекого берега. Кара не мине нас за це! — каже один.

А другий:

— Е, хтоби журився вязнями! Ми їх повбиваймо! А в Римі скажемо, що збунтувалися були й хотіли втікати тай ми мусили виступити проти них оружям і повбивати їх.

А перший на це:

— Твоя рада розумна, та всеж таки перше треба нам спитати в сотника.

— А вжеж! Ходімо до нього — на це інші вояки.

Пішли. Кажуть сотникові:

— Сотнику! Є небезпека, що вязні втечуть, як не всі то дехто. А як хоч один утече й потім його денебудь зловлять, буде нам лихо, кара не мине нас! От, ми й рішили, що найкраще позбутися їх всіх...

— Як саме позбутися? — спитав сотник.

— А так просто: повбивати тай уже...

Сотник наморщив чоло, задумався.

— Лихо так! Інших вязнів мені не жаль, це звичайні розбишаки й злочинці, та жаль Павла. Він-жеж нівчому невинуватий, тай учений муж! Ні, ніяк не можна мені дати згоду на вбивство.

І каже голосно воякам:

— Ні, так не можна! Я зобовязався, що довезу всіх ціло й довезу! Це мій обовязок. А ваша рада булаб зломанням цего обовязку.

На це один із воїнів:

— А як котрийсь із них утече.

— Утече? Куди?! — на це сотник.— Висядемож із корабля всі й їх берегтимемо. Висідаємо зараз! Перші підуть вплав ці, що вміють плавати й потягнуть із корабля дошки та бельки. По цих дошках видістануться на беріг ці, що не вміють плавати.

І кинулися насамперед із корабля ці, що вміли добре плавати, головно моряки. Рівночасно стали скидати в воду дошки та бельки. Ці, що плили, навертали дошки до берега.

Тепер дав приказ сотник і цим, що ще були на кораблі й не вміли плавати:

— Скачіть і чіпляйтеся дощок, та так діставайтеся до берега.

Відважніші поскакали відразу й хопившися дошки, йшли до берега. Інші ставали на дошки мов на сплав і яким небудь дручком веслували до берега. Клопіт був тільки з цими, що боялися скакати в море.

Та сотник загрозив їм:

— Як що не вийдете з корабля, то лишимо вас тут і пропадете. Прийде приплив і корабель понесе на широке море, а зірветься буря й розібє його — потонете всі, а хоч і ні, то з голоду згинете.

Ці слова сотника додали боягузам відваги й вони заплющували очі та скакали в море. В трівозі хапалися дощок та бельків і при їх помочі діставалися до берега. Так видісталися всі.

Сотник і власник корабля останні скочили в воду й пливма подалися до берега.

Так вирятувалися всі до одного.

На острові.

Зараз пустився великий дощ.

Сотник приказав воякам окружити вязнів і йти дальше.

За вояками йшли сотник із Павлом та власник корабля, а за ними всі моряки.

Вдалі побачили якихось людей.

—До цих людей завертати! — приказав сотник.

Пустилися туди.

Ці люде теж уже завважали їх. А

Манджурії розгорюється з щораз то більшою завзятістю. Большевицькі відділи острілювали з гармат китайські позиції біля Манджулі через повних 16 годин. Китайці відповіли на це теж гарматніми стрілами та мінами. Урядовий китайський комунікат подає, що підчас бомбардовання місцевости Пограничная згинуло 60 Китайців. Залізнича стація, телеграфічний уряд, радіостація та будинок, в якому містився уряд для військових транспортів сильно ушкоджені. Сім большевицьких канонірок посуваються по ріці Амурі аж до горла ріки Сунгарі, яке Китайці замкнули при помочі підводних мін.

Кровавий бунт політичних вязнів в Житомирі.

З Києва доносять, що в Житомирі вибух бунт політичних вязнів, котрі виступили проти варварських метод примінюваних в тюрмах. На проході вязні кинулися на сторожів і розоружили. По трьохгодинній стрілянині бунт здавлено. 18 вязнів і 6 сторожів згинуло.

Число горожан Ватиканської Держави.

Після статистики Ватиканська Держава числить 523. В цьому числі є також 25 куріяльних кардиналів і римські епископи.

Проказа в Румунії.

Недавно виявилося, що ціле село Караомер у Тульчанському повіті навіщене страшною пошестю прокази і то від довшого часу. Жителі того села навіть незнали, яке нещастя навістило їх. Жили собі, працювали, женилися — та не шукали помочі в лікарів. У той спосіб проказа поширилася в цілій околиці не легко буде її тепер бодай троха придавити.

Арештують інженірів у Ленінграді.

В Ленінграді чрезвичайка арештувала цілий заряд і майже всіх інженірів тресту будови кораблів. Арештованим закидають, що вони вели саботаж і ділали на шкоду підприємства.

Вибух у Югославії.

Після вісток із Суботиці в Югославії на залізничій стації Баско—Тополя слідував грізний вибух. Вибухла одна цистерна ропи. Кілька осіб убитих, а около 20 віднесло рани.

Пожежа церкви в Берліні.

В копулі одної берлінської церкви вибухла дня 16. с. м. пожежа. На ратунок прибуло кілька відділів вогневої сторожі. Церква та була цінною німецькою памяткою, бо збудовано її за часів цісаря Фридриха Великого.

Жертви манджурської війни.

В часі бомбардування в дні 9 с. м. міста Суі Фен Го вбито 117 цивільних осіб. Дуже много людий віднесло рани. Військо не понесло великих страт, бо схоронилося в сильних укріпленнях.

Світ не той став

Про події на широкім світі.

Світ не той став. Кудиб не глянути, про щоб не заговорити, колись давніше було инакше, було для нас зрозуміле, а нині — всьо змінилось. Світ став инакший, не той, що колись був.

Кажуть, деякі вперті люде, що навіть клімат і погода в нашім краю змінилися. І зими стали в нас лютіші, морози як на Сибірі, й літа зі спеками й бурями мов у Африці. Люде й порядки також зівсім змінились. Давніше, перед війною, були добрі й злі люде, а нині — то вже всі таке говорять — люде для людей вовками стали. Колись порядки були на світі, а нині не знаєш на котру ногу станути, щоб біди ще більшої на себе не стягнути.

Змінилося й то змінилося — як кажемо — на гірше. Й коли відповідати тому, хто питається: „що чувати доброго в світі“?, то треба зараз відповісти: „Ніде добра не чувати. Було колись і минулося“.

Але справді, що чувати в світі? Буде війна чи мир?

В останних часах говориться багато про війну на Далекім Сході між большевиками й Китайцями. Хоч обі воюючі сторони не виповідали собі війни, а навпаки на всі боки запевняли, що хочуть мирного полагодження спору за залізничу дорогу в Манджурії, то всеж таки не обійшлося без военних кроків. Китайці, як повідомляють часописи, мусіли оборонятися перед наступом (офензивою) більшовицьких військ. Біля граничної місцевости Пограничная йшли завзяті бої. Большевицькі літаки обкидали сю місцевість, що лежить уже на

що побачили попереду оружних воїнів, то стрівожилися.

Та кількох відважніших підійшло до них.

А сотник питає в них:

— Люде, що це за земля?

— Це острів Мелит — відповів йому один із людей.

Тоді сотник:

— Людоньки добрі! Наш корабель загряз тут на мілині, а довго вже буря носила нас по морі — дайте нам захист.

— До осель трохи дальше, потім вас поведемо — каже один, що був найкраще з усіх зодягнений. Тепер у зливу годі вам дальше йти. Спочинете тут. Розведемо багаття та зваримо страви й огрієтеся та покріпитеся.

Сотник на це:

— Дякуємо тобі, скористаємо з твоєї гостинности.

А цей йому в відповідь:

— Я Публій. Це все мої землі — й показав довкола рукою. — Це мої пастухи. Сьогодні вийшов я до них, щоб розрахуватися з ними, та тут і слота заскочила мене. Як спочинете й покріпитеся, заберу вас усіх до мойого хутора.

І дав приказ своїм людям:

— Розведіть огонь, хай наші гості огріються.

Всі покалися в чиммалу печеру, що була в скелі й служила пастухам за пристановище в ночі та в негоду, як ось тепер.

В печері було повно ріща. Пастухи зараз узялися розводити багаття.

За хвилину на багатті замиготіли тині вогники і дим понісся під стелю, що від саджі була вся чорна, аж влискувалася.

Приїзжі пообсідали багаття та грілися.

Взявся й Павло подавати хворост до багаття.

— Розігріюся — каже — за роботою.

І набрав чималий оберемок хворосту тай поніс до багаття.

Кинув хворост, полумя схопило пруття жадно й знялося вище, запалахкотіло.

Аж тут хтось із пастухів:

— Гадина, гадина!

— Де, де гадина? — земетушилися всі.

А він показує на Павлову руку:

— А ось у нього на руці!

І справді з Павлової руки звисала чимала гадюка. Видно, Павло взяв її разом із хворостом, та як кидав хворост на огонь, жар припік її й вона приссалалася йому до руки.

— Тут один старий пастух каже:

— Це дуже їдовита гадина. Їдь у неї смертельна. Кого вкусить, пропало-нема йому рятунку. Та ця гадина певно убийник, що спасся з моря. Однак суд богів не дав йому жити, боги зіслали гадюку, щоб забрав його життя.

Як почули це всі інші, відступилися від Павла й то не тільки пастухи, а й моряки та вязні.

Павло струснув спокійно гадюку з руки й вона впала в огонь.

А старець дальше:

— Дарма! Нема тобі рятунку! Зараз опухнеш і впадеш мертвий.

А Павло на це:

— Ніщо мені не станеться!

Довго дожидалися, що Павло опухне, або впаде мертвий та Павло стояв здоров на вколішках та поправляв огонь і докладав дальше хворосту.

І чудувались всі:

— Ніщо йому! Глядіть, здоровісінький!

Тоді цей самий старець каже:

— Коли гадюка, така їдовита ніщо не вдіяла йому, коли її отруя не чіпається його, то він напевно не людина, а Бог, що зійшов між нас із Олімпу.

(Дальше буде).

——o——

китайськім боці, бомбами й спричинили багато шкід. Але наступ большевицьких військ таки не вдався, і що більше, большевики потерпіли навіть великі втрати в людях. Бої продовжаються далі на китайсько-большевицькій границі. З Москви наспіли урядові „звідомлення з фронту“, що місцевість Пограничную заняли совітські війська по дводневних важких боях.

Чиж не кумедно? Війни не виповідали, від війни відхрещуються, а „звідомлення з фронту“ пишуть тай ще хваляться, що звели важкі бої та заняли китайське місто. Одним словом, — спритні — ці большевики. Голосно кричать, що вони проти завойовницьких (імперіялістичних) війн, а самі ті війни починають.

Але якіб там бажання у большевиків не були, то одно остає правдою, що большевикам дуже не на руку провадити тепер війну. Край цілий знищений і зруйнований большевицькою господаркою. Не мають большевики ні грошей, ні хліба, ні инших орудників для війни, крім одного війська. Але ясно, що ніяке військо не схоче боротися в голоді й холоді за якісь там чужі інтереси. Большевики це знають і свідомі також цього, що не тільки їх війська, але й ціле мирне населення головно на Україні, повстане проти них, коли вони направду схочуть воювати з Китайцями. Такий випадок зайшов уже на Полтавщині, де селянство недавно піднесло повстання проти большевиків. Ті частини большевицького війська, що мали відійти на китайський фронт збунтувалися й не хотіли стріляти до повстанців.

Не инакше положення в знищенім довголітною домашньою війною Китаю. І одні й другі велиб війну, але не мають до цього змоги.

Великий вплив на події на Далекім Сході мали й мають конференції світових держав у Газі і в Женеві. В Газі, як відомо, прийшло до мирного полагодження багатьох спорів ріжних держав, головно між Німеччиною з одного боку і Францією та Анґлією з другого. Подібні мирні переговори велися також в Лізі Народів у Женеві. Французький президент міністрів Бріян піддав навіть гадку, щоби поодинокі держави Европи злучилися на взір Злучених Держав північної Америки в одно велике державне тіло під назвою Злучених Держав Европи. Оті мирні настрої на конференціях в Европі, впливають безперечно на те, що ні большевики ні Китайці не дуже й то мають відвагу на власну руку провадити дальші воєнні кроки.

Отже чи буде війна чи мир? Покищо все показує на те, що війни тепер не буде й між Китаєм і большевиками прийде до замирення. Але що світ нині не той став, що люде й народи скрізь

ДО ПАЛЕСТИНСЬКИХ ПОДІЙ



З буденного руху на вулицях Єрусалима. Продажа козячого молока.

СОФІЯ БАР. КІНСБЕРҐ. 2

Івасько Лупій

(Продовження).

Уложили — зробили! І двері в начальника громади вилискувалися небаром базниковою краскою й гордощі молоденьких малярів зростали. Найбільше гордилися оба, коли решту повил виложили круглими точками на війтові віконниці.

Вечером, правда, ці гордощі прибило меньше почесне поздоровлення батьків, що вернули з поля. І коли оба збиточники сиділи без вечірньої юшки на лежанці, найшла ця справа ще другу пригривку. Війт прийшов сильно обурений пакістю, що її йому зробили й якою йому не тільки що знищили двері й віконниці, а й пошкодили його урядовій повазі. Це тільки Стоділкові хлопці могли щось таке вистроїти! Прикрашені Стоділчині сінешні двері доказали йому вмить, що він добре вгадав.

Кінець цього дня дасться легко подумати. Оба лиходії полізли в свою постіль заплакані.

Не довго вдержався каяльний настрій Іванка. Кілька днів потім знов була велика прикрість на Стоділчиному обістю.

Сільська дітвора бавилася в опришків. Іванка, головну особу всюди, вибрали ватажком, не тільки з огляду на його призвище, а й тому, що він мав признаний хист на цю почесть.

Він вигребав собі розбишацьку печеру в стозі сіна й захистив її колами та дошками. Сестра Марунька зарізала саме великого півня. Вбитий лежав іще на приспі біля сінешніх дверей, а червоні пера блискотіли в сонішньому сяєві.

Марунька пішла в хату, щоб принести кипятку, бо хотіла зараз півня обскубати та справити. Тоді підповз Іванко в своїй ролі грабівника звірів, схопив півня й затягнув його в напів темний розбишацький захист. Голосне „славно“ й оклики признання привитали його. Він сам не бачив нішо лихого в цій малій псоті. Пізніш хотів зарваного півня віднести назад, а чи Марунька увільнить із піря неживу птицю в полудне, чи вечором, цеж усе одно.

— Обскубати його можемо й ми! — була його бездоганна думка та вскорі пишалися шапки й капелюхи всіх хлопців лискучими перами.

Тепер значило бавитися в Індіян й весела мала ватага погналася жужмом у ліс. Щоб віднести півня назад, про це забули всі.

Вечером принесла його сусідська наймичка — та в якомуж стані! І Іванко втрутив неньку в велике обурення та ще й збільшив свою вину безсоромним виправданням:

— Ну, коли мене все називають так як великого ватажка опришків, то я вкінці мушу статися такий.

Ще таки цеї самої ночі пімстився свавільний хлопець на сусідовій Оришці за викриття його грабунку. Він замалював невеличке віконце її кімнатки, як уже всі домашні спали твердо — темною краскою, що її оставив був муляр день перед тим.

Ніодніський соняшний промінчик не міг збудити моторної Оришки з солодкого сну. Худоба ричала голодна в стайні, як поки вкінці розлючений господар не став бити кулаками в двері лінивої дівки, що заспала час, коли треба кормити худобу.

Ніхто не сумнівався тут щодо виновника цих хитрощів, а донесення про його збитки мали такий наслідок, що на другий день ніяк не можна було відчинити стаєнних дверей, хоч усі силувалися. Вкінці й ключ зломився.

Прикликали шлюсаря, та коли він відняв замок, дверей всеж таки не можна було відчинити. Близчий розслід видобув на денне світло чотири цвяхи, що були причиною такого сильного замкнення.

Саме це нове лиходійство їх Іванка витикали сеймі Стоділки при спільному полуденку й ще не пролунали громи над головою малого злочинця, як увійшов віт.

Він присівся до стола, кинув свій повстяний капелюх на лавку та сказав:

позмінялися, то зовсім не виключене, що якась незначна подія викличе світовий пожар війни. Так між иншими, говорив у Москві голова большевицької держави, Риков, що друга велика війна світова неминуча. Большевики, як відомо, багато можуть рішати про війну, бо до неї вони від початку свого істнування пильно приготовляються.

——о——

Здвиг кооперативної ідеї в Стрийщині

Минулого тижня відбулося в Стрию кооперативне „свято" стрийського округа. Полеву Службу Божу відправив на церковному майдані о. мітрат Базюк. Народу було так багато, що величезний майдан і всі сумежні вулиці були битком набиті. Проповідь виголосив о. Височанський. Навязуючи кооперативну ідею до наших релігійних і національних цілей, сказав, що єдністю і невсипучим трудом дійдемо до нашої ціли.

О 12-ій годині рушив з церковного майдану кооперативний похід, який відчиняли авта наших кооперативних установ та 42 сіялки, запряжені селянськими кіньми. Все прикрашене зеленю й жовтоблакитними хоругвами. Далі йшли пластуни, представники кооператив, дівчата в народніх строях та чвірки народу. Взагалі в поході взяло участь до 10.000 людей.

Похід спинився біля дому Повітового Союза Кооператив, де виголосили святочні привіти й промови о. Пеленський, посол Остап Луцький, інж. Творидло, інж. Палій, д-р П. Лисяк, інж. Дяків та господар Ґранас.

Свято пройшло з великим успіхом, наглядно виявляючи зріст кооперативної ідеї в Стрийщині.

Арабія й Араби

Арабія це великий півостров в Азії на Індійському океані. Лежить він між Африкою й Азією. Від Африки (докладніше від Єгипту) відділює його Червоне Море, славне цим, що як Жиди під проводом Мойсея втікали з Єгипту, то з Божої волі води цього моря розступилися й Жиди перейшли сухим дном моря. Від півдня обливає його Аденський залив і Арабське море, а від сходу Перський залив. Обнимає він простору враз із Синайським півостровом (де Бог дав 10 заповідей) до 3 міліони квадратних кільометрів. Це здебільше високорівня, тільки на краях побережа верховина доходить по декуди до 3100 м. висоти. Таксамо ріки є тільки на побережі. Тому рістня рідка. Доощі падуть рідко, тож підсоння сухе й горяче. Ночі доволі холодні. З дерев ростуть там: акації, пальми, з інших ростин: альоеси, індіґо, кава, риж, дура, тютюн, цукрова тростина й інш. Зі звірят живуть: льви, верблюди, гієни, ґазелі, сайги, шакалі. З освоєних звірят крім верблюдів: коні, осли, мули, рогата худоба, вівці, кози. Із птиць: вірли, супи, соколи, сови і найбільша з птиць струс.

Вивозять із Арабії: альоесовий витяг (лік), бальзам, міґдали, ґуму, каву, дактилі, перли, миро й кадило. Однак значна частина півострова пустиня, де ніщо не росте й де нема ні звірят, ні люде не можуть жити. В інших частях люде дуже рідко розселені, тільки на побережах живуть люде трохи густіше (від 10—50 людей на 1 кв. кільом. Всіх людей живе там до півчверта міліона. Населення семітського походження, себто цього самого що Жиди. В Святім Письмі старого завіта оповідається, що Араби походять від Ісмаїла, Авраамового сина. Частина цих Арабів живе осілим життям, (Хадари, Фаллахи), частина неосілим, кочовим життям (Бадави, Бедуїни). Крім них т. зв. півфелахи, хлібороби, що не мають постійних осідків і Моацони(пастухи кіз). Назва Араби (аль Арабу) відноситься тільки до справжніх номадів, мандрівних племен. Цих Арабів є дуже численні племена, а правлять ними ватажки (шеіки та еміри). Є між ними й рід бояр зв. ажрафу.

Жиють Араби й поза Арабією в Палестині, Софії, Єгипті, в полуденній Африці та в Іраку. Мова їх ділиться на багато говорів. Літературна (письменницька) мова їх оперта на нарічччі, що ним говорять Араби в околиці міста Меки.

Арабське письменство багате й мало чималий вплив на европейські письменства. Найславніше це збірник казок п. н. „Тисяча й одна ніч". Науки давно стояли в Арабії високо, головно математика (рахунки). Араби придумали спосіб писання чисел, так як увесь світ сьогодні пише: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0, Тому і зовемо ці знаки арабськими цифрами. Високо стояла в них астрономія (наука про зорі) та медицина (лікарська наука).

Араби були погане. Кожне племя мало своїх богів. Потім ширилося між ними й християнство. Аж в 610 р. по Хр. Магомет (правдиве його назвище Абул Касим бен Абдалах) в подорожах пізнав жидівську й християнську віру й на їх основі утворив нову релігію в одного бога Аллага та проголосив себе його пророком. В 622 р. по Хр. мусів він перед своїми земляками втікати з міста Меки до м. Медини. Та зеднав-

---

— В міському шкільному заведенні є вільне одно місце. Отець сотрудник питав мене, чи я не давби на науку одного зі своїх хлопців. В мене не має нікотрий охоти, та що ви тільки їх маєте, то я прийшов спитати, чи не схочете ви вивчити одного на священика.

— Бути священиком! Тут засвітилося двоє живих хлопячих оченят — бути священиком!

Новий світ станув перед душею малого Іванка на цю думку: бути священиком! Стояти при вівтарі й співати „Слава Отцу і Сину і Святому Духу"... Проповіди говорити з проповідниці, що їх слухають набожно всі вірні, процесії вести, в світлому, лискучому фелоні, під величавим, мережаним бальдахимом із шістьома „пристоящими", що йому вслугують — вжеж це справді гарно. А крім цего всміхалися ще й інші приманчиві картини: прихідський город повний пестрих, запашних квітів, сад із деревами, що родять обильно яблока й грушки, потішна біла собачка, що біжить усе за о. парохом на проходах і пишні пампушки на смальці, що їх панотцева кухарка Марія все встромлювала йому, коли він чогонебудь приходив на прихідство. Так — він хотів бути парохом і більш нічим!

Без огляду на грізну бурю, що щойно зависла над його головою, радісне зворушення наповнило мале хлопяче серце й він закликав, а при тім підніс палець у гору:

— Татуню, я хочу бути священиком! Позвольте мені стати парохом!

Зачудовані глянули на себе віт і Стоділка.

— Ледащо тай священиком? Навіть до першої латинської не дотягне, тільки на дурно викинувби гроші — пробурмотів батько.

Віт глядів задумчиво перед себе.

— Коли має охоту, дай його вчити — сказав він — тоді бодай піде зі села! Бо тут ще колись сорому нанесе громаді.

Стривожено вкинула мати:

— Іванко священиком? Ні, ніколи! Який то з нього вийшовби духовник! Аж тоді малиб ми справжнє нещастя та відповідальність перед нашим Господом Богом, колиб ми його такого захотіли вивчити на священика. Ні, тільки це ніколи — ніколи!

Отець сотрудник думав інакше. Він глядів глибше. Він бачив живу буйність хлопця, що поривала його часом до нерозважних і часто лихих псот. Та бачив він також зівсім придавлені добрі прикмети, зародки отвертої, палкої вдачі ума, вірного повного, сердешнього тепла.

Він зобовязався підівчити малого Іванка й скоро вже дивував його талановитий хлопець, що легко приймав кожне добре слово. І хоч молодий священик мусив ще крізь пальці глядіти на неодні живі вибрики свойого учня, то всеж таки впевняв, що під добрим доглядом і певним та кріпким. однак повним любови проводом, дасться з дички виплекати з часом дерево в Божому городі, що обильно даватиме добрі овочі.

— — — — — — — — — — —

Запрягли коні до воза, що мав повезти Стоділку з Іванком до вступного іспиту в місто. Мати пращалася з майбутнім ґімназистом. Сьогодні була майже в ніжному настрою.

— Прошу тебе, Іванку — говорила вона й обтирала собі запаскою очі — тільки одного не зроби мені: не будь священиком! Будь президентом міністрів, будь маґістратським писарем, або чим хочеш, тільки не священиком! Ти ще на всю релігію нанесеш неславу, а я муситиму відповідати! Ти хвилиночки не постоявби тихо біля вівтаря, а чого то ти тільки не міґби накоїти на проповідниці! Ні — Іванку, тільки не стань священиком!

Іванко мало зважав на неньчині напімнення. Він вискочив на віз, підняв шапку в гору та закликав:

— Мамуню, навчіть Настку смажити смачні пампушки на смальці, щоб не застидала мене на прийомі після моєї першої Служби Божої!

(Кінець буде).

——о——

ши собі там прихильників, мечем ширив свою віру. Свою науку про іслям (магомеданську віру) описав Магомет у книзі, що зветься „коран“.

Наслідники Магомета Халіфи (себто заступники) ширили дальше його віру мечем. Із вірою поширювали й свою владу. Держава, що вони заснували ділилася на три халіфати: 1) на Сході (від 632—1258 р.) Цей халіфат здобули 1258 р. монголи, здобувши столицю Багдад. 2) в Европі, в Еспанії (від 753—1031, 3) в Єгипті (909—1140). Пізніше були халіфами турецькі султани. Останнім халіфом був султан Магомет VI., що його Турки 1926 р. скинули з престола.

Отсі то Араби тепер ведуть в Палестині боротьбу з Жидами. Боротьба ніби ведеться за „стіну плачу“ — останок муру зі святині Соломона. Мур цей лежить на землі, що є арабською власністю й Араби бояться, щоб Жиди через уживання не присвоїли його собі. Та це тільки так про око ведеться боротьба за цей мур. Правдива причина зівсім інша.

Араби мріють про відбудову великої арабської держави, що до ньої належалаб і Палестина. В Палестині Арабів багато більше, як Жидів. Та Жиди також мріють про це, щоб відбудувати там жидівську державу. По світовій війні Анґлія зобовязалася помогти Жидам у відбудові жидівської держави й тому взяла Палестину в свою опіку та підпомагала кольонізацію Жидів у Палестині, бож очевидно, поки там Жидів мало, годі відбудувати там жидівську державу. За відбудовою жидівської держави й за кольонізацією Палестини аґітує серед Жидів головно жидівська сіоністична партія.

Така кольонізація само собою не може подобатися Арабам, що хочуть, щоб Палестина належала до великої арабської держави. Анґлія також здавна спріяла відбудові великої арабської держави, так що вона тепер найшлася між молотом і ковалом. Тепер мусить поборювати повстання Арабів, які до недавна вважали Анґлію своєю союзницею в змаганнях до відбудови великої арабської держави.

Стоять проти себе дві сили: Араби перемагають числом, а Жиди грішми, бо за палестинськими Жидами стоять Жиди всього світа.

Побачимо хто переможе в цій завзятій боротьбі двох братніх народів.

——o——

Один грім у трьох хатах

В Камениці польській коло Ченстохови, в часі бурі вдарив грім в електричні проводи. Та сама громова іскра явилася рівночасно в трьох домах. В першім домі грім поразив легко двоє супругів, що сиділи на лавці при столі. В другім домі подер на кусні цератове покривало на столі, стопив находячуся під ним шпильку до волося та ранив легко в руку лежачу побіч на ліжку жінку. В третій хаті грім кинув господаря об землю де той дуже потурбувався. Опісля счинив пожежу, яку скоро згасили. Незвичайний сей випадок із громом не спричинив на щастя поважнійшої шкоди.

Сумні вісти від еміґрантів

(Надіслана стаття).

З ріжних закутин нашої нещасної країни їде багато людий на заробітки, покидаючи серед сліз та нарікань свою маленьку але рідну ниву. Їдуть они до чужих країв з надією, що там доробляться та чогось навчаться, а колись, як вернуть стануть в пригоді рідному народови. Особливо в послідній часі много наших людий їде до Франції, до того з одної сторони образованого і культурного а другої сторони морально зіпсутого і зґанґренованого краю. І їде много наших людий до Франції де повинні ширити наше народне імя, де повинні показатися любителями того народу, та ясніти побожним життям. Та тимчасом діти того народу перед чужинцями цураються свойого імени, свойого народу, своєї красної побожности, яка цвите в нашім краю. Які то сумні вісти надходять з відтам, що діти того славного народу хоч правда, він тепер хвилево пригноблений, але на чужину ми повинні нести славу добрі подвиги а пригноблення скидати. Бо хиба тільки нерозважні діти помагають ворогам і на чужині плюгавити свою неньку рідну, та продають своє народне імя за миску сочевиці. О безталанні діти, чи ви забули ті красні слова: „Мово рідна, слово рідне

Хто вас забуває
Той у грудях не серденько
Але камінь має“.

Тож і на чужині може серед важких обставин може серед насмішок, признайтеся до свойого народу, до свойого обряду. Коли так всі зробите, піднесете наше імя на чужині, а тоді і чужинці нас пошанують.

——o——

ДОПИСИ

ЛОПУШАНКА ХОМ., повіт Старий Самбір (вибори громадські й вистава). Дня 4. VIII. с. р. відбулися в нашому селі, ізза рекурсу, вже другий раз вибори до ради громадської. Як перед двома роками — так теж і тепер побідила ліста людей духа будуючого з о. парохом М. Вовчиком на чолі. До побіди причинилися молодші господарі і молодь, які готові на кождий поклик о. пароха. Їм поклав він на серце добрий вислід виборів і вони, як і з інших подібних актів, вивязалися з виборів як слід. Є надія, якщо ця рада, яка цим разом вийшла, уконституовавшися вибере споміж себе доброго — реліґійно й національно-свідомого війта, такого-ж заступника й ассесорів, то правліннє громадою піде належною дорогою й всякі посягання по владу в громаді одним паном, що зветься Сікорський, відпалоби.

Відбулося теж в нашому селі дня 25. VIII. с. р. представленнє під загол.: „Пан писар“, комедія на 3 дії Гр. Марусина. Відограли його члени читальні „Просвіта“ й „Кружка Української Християнської Орґанізації“. Штука удалась прекрасно. Грою визначились: Добрянський Вас. (акад.), Галевич Антін, Бучин Марія, Тадля Юстина, Гуньчак Розалія. Добре грали: Комарницький Теодор і Дубравський Василь. Приходу готівкою було 26·10 зол. Небогато воно виглядає, але, коли зважиться, що село Лопушанка невелике й білети були дешеві, то й це поважнійша сума. Уряджуючі представленнє тішаться не так матеріяльним, — як моральним успіхом представлення, — тішаться, що хоча по 20 сот., але богато видців взало участь в представленню.

Гроші з представлення ужиється на покриття передплат добрих часописів.

Лопушанчанин.

——o——

Коротенькі господарські пригадки

Свіжо вимолочене збіже сипте тонким шаром на землі в шпихлірі, чи де його зсипаєте.

Огляньте підкови коней.

Отаву сушіть на кізлах від конюшини.

Завчасу поборюйте шкідників на полі з ріпаком.

Коза не любить однородної паші тільки мішану з ріжних складовин.

В курнику: нищте курячу нужу (блохи то що).

Давайте птиці багато вапна. Старі кури ріжте.

В кріликарстві: чистьте правильно посудину на їду.

Не давайте зеленої паші розігрітої, сіно й овес подавайте без пороху.

Вважайте на чистоту в койцях, де держите кріликів.

Не випускайте кріликів на полуденішню спеку.

В городі: петрушку на зимову потребу садіть у вазониках або в скриньках.

В саді: збирати овочі, що падуть і не викидати їх.

Овочеві дерева по зборі овочів підливати гноївкою.

Пивниці на овочі вибілити та викурити сіркою.

Овочі зривати тільки в сухе веремя.

Перещіплювання старих дерев робити вже тепер.

Приготовити матеріял до накривання щеп, бо вже грозить нічний мороз.

——o——

Скільки терпить кінь від ударів батога

Париське товариство охорони звірят зробило цікаву пробу: змірило скільки терпить кінь від ударів батога. Пробу переведено в сей спосіб: по пасі мягкої глини в виді паланиці роблено удари батогом. Глибину рівця на глині, що свідчила про силу удару, докладно змірено. Тоді покладено цей самий батіг на масу глини о такій самій густоті і обтяженю тягарцями доси, доки батіг не встряг в глину до тої самої глибини. В подібний спосіб зміряно удари батогів в іншій формі обему. Тягарці, котрими мірено силу поодиноких ударів свідчили про силу яка була потрібна, щоб нанести ті удари. Удар круглого ремінного батога рівний силі 35 кґ, квадратового ремінного ба-

тога рівнався тягарови 54 кґ; при острозакінченім батозі сила удару виносила 142 кґ. Повищі пересічні дані дають погляд, скільки бідні звірята терплять що дня від немилосердного батоження.

Для порівнання треба знати, що удар лінійкою по долоні, що витискає слези з очей рівний силі тягару 2 і пів кґ. При цих пробах не узгляднено ще узлів на батозі, котрі біль непомірно збільшають.

——o——

Наука і розвага в „Гром. Голосі"

Радикальні ненависники проти Церкви.

„В часі війни було дуже богато людей, які в наслідок страшних пережиaвань, коли не розум, то память тратили. Вони забували своє призвище, своїх рідних, свою хату. Їх мусіли в богатьох випадках лікувати в заведеннях для нервово хорих. Цю хоробу може викликати також рух великого міста, вічний шум, який придавлює людину. Це виявляють акти Льондонської поліції, з яких виходить, що в тім великім місті дуже богато людей тратить память, блудять без цілu вулицями й треба їх відставляти до своїх хат, бо вони самі не тямлять. Є дуже тяжко шукати за такими людьми, що втратили память..."

Так пише „Громадський Голос" з дня 7. вересня ц. р. в статті „Наука і розвага". І пише, треба се безсторонно признати, дуже добре й влучно, бо кожний з нас добре знає, як то „тяжко шукати за тими людьми, що стратили память" і „які блудять без цілі". Вкінці пише ще й тому дуже добре, що ми читаючи цілу статтю „Наука і розвага" в тім числі „Громадського Голосу", а головно першу новинку п. з. „наука й клир", успокоюємося, що справді нещасні читачі ґазети, нічого не винні, що радикальні письмаки з „Громадського Голосу" в часі війни чи в наслідок страшних переживань, не то розум, але память стратили.

В тій то статті „Гром. Голосу" находимо крім вище сказаного ще й таке: Н а у к а й к л и р. На протязі довгих віків з тих часів, коли розумні люде (от хочби такі як радикальні письмаки з „Гр. Гол." — прим. Ред.) почали приймати кожде твердження клиру з певними застереженнями — оголосив клир науці війну".

Після такого „розумного" вступу починає хорий на затрату памяти письмака радикальний писати,

що „папа Боніфацій VIII. заборонив різання трупів",

що „два церковні собори прокляли світську науку",

що „инші два собори виступили проти науки Аристотеля, який між иншим спричинився до утворення порівнючої анатомії (науки про тіло), ґеольоґії й ембріольоґії (наука про богів) (!) і (наука про запліднення) і т. д.",

що „Григорій VII., найбільший церковний самодержець, звелів спалити бібліотеку в Римі та твори Тіта Лівія, а порох Тацита викопати з могили і розсипати на „чотири вітри",

що „Домінікане монахи заборонили викладів медицини й фізики, а леґат папський де Курсон, заборонив викладати математики",

що „інквізитор Торквемада спалив 6000 книжок, бо не міг їх зрозуміти",

що „ріжні католицькі кардинали й епископи палили книжки й переслідували учених".

Такі нечувані, божевільні історії виписує „Громадський Голос" для „науки й розваги" своїх читачів. Очевидно, що одинока ціль таких писань викликати у некритичних читачів погорду й ненависть до Церкви, котра одинока в минулих часах дбала про розвиток й поширення науки. Що нинішні письмаки з радикального „Громадського Голосу" не мають найменшого поняття про науку та що зовсім затратили розум, може кожний, хто навіть до шкіл не ходив, переконатися на підставі їх власних слів і пояснень. І так наприклад пояснюють вони, що „ґеольоґія", себто наука про землю се „наука про богів", або що церковні синоди виступали проти науки Аристотеля, який жив майже півтора тисячі літ передтим, а котрого наука якраз наближена до католицької фільософії (науки).

Тяжко давати собі раду зі злобними людьми й ненависниками Церкви й Правди, й то тим більше, коли з їх писань виходить, що „в часі війни стратили вони память і розум".

——o——

НА ВУЛИЦЯХ ЄРУСАЛИМУ



Араб із віслюком, якого вживають до їзди верхом.

Наша літературна мова

2. Наша розговірна мова й її нарічча та говори.

В попередному уступі говорили ми про це, що наша українська мова й московська, це дві окремі словянські мови.

Тепер поговоримо про розговірну українську мову, цебто про мову, що нею говорить наш нарід на селах.

Простір, що на ньому живе наш нарід масою, більше як двічі тількиї як теперішня Польща. Крім цього живе ще наш нарід розсипаний між сусідними народами. На цих усіх просторах живе нас Українців понад 40 міліонів. І здавалосяб, що на тількому просторі воно не можливе, щоби мова народу була всюди однакова. Так воно й є. В ріжних околицях люде ріжно говорять, однак на загал ці ріжниці такі невеличкі, так мало замітні, що нераз тільки учений може їх завважати. Звичайний чоловік майже не завважує цих ріжниць. Наш подолянин, чи бойко, чи гуцул легко розуміє Українця з Кубанщини, чи з Полтавщини, чи з Полісся. Ще найбільші ріжниці виявляє мова наших верховинців, а передусім гуцулів та лемків. Це тому, що вони живуть у горах, мало сходяться не то з Українцями на долах, а й зі собою — там сливе кожне село живе своїм окромим життям. Їх мова дуже мало змінилася від найдавніших часів і в ній збереглося дуже багато старинних слів, яких нема вже в мові Українців, що живуть на долах, а збереглися ще тільки в наших стародавніх книжках. Хоч, правда, в Лемків, тому що вони сусідують зі Словаками та з Поляками, є багато слів узятих із цих мов. Навіть притиск на словах дають так само, як Поляки. Ось загально на Україні кажуть отець, Петро, земля, значить скрізь притискають слова на кінці, а в Лемків кажуть тут: отец, Петро, земля, себто притискають у вимові слово на початку. Скрізь на інших землях, де живуть Українці, ріжниці ці ледве замітні. Так що, колиб приміром зайшов до читальні пр. під Львовом, або під Перемишлем кубанський козак і ставби щось оповідати, без труду зрозумілиб його всі.

А всеж таки ріжниці є. Учені, що їздили скрізь по Україні прислухували-

ся, як де говорять і записували собі мову поодиноких місцевостей, ділять нашу розговірну мову на чотири головні части, або по вченому на чотири наріччя (діялєкти): південно-українське, північно-українське, галицьке й карпатське. Південно-українським наріччам говорять Українці, в південній части Київщини, Куршини та Вороніщини, і в цілости в Полтавщині, Харківщині, Херсонщині, Катеринославщині, Таврійщині, Донщині та Кубанщині. Це наріччя ділиться знов на три піднаріччя, або говори: північний, що став основою нашої теперішньої літературної мови, середній та південний, або степовий.

Північнім наріччам говорить наш нарід у Чернигівщині, в північній частині Київщини, в північній Волині, на Полісі над рікою Припятю та в північній частині Підляша. Це наріччя ділимо на такі говори: чернигівський, справжній північно-український, поліський і чорно-український.

Галицьким наріччам говорять наші люде в Галичині, в Холмщині в південній Волині та на Західньому Поділлі. Галицький діялєкт ділиться на два говори: подільсько-волинський і наддністрянський.

Верховинським (карпатським) наріччам говорять усі верховинці. Розпадається це наріччя на чотири говори: гуцульський, бойківський, лемківський і словацько-український.

Не будемо тут говорити, чим саме ріжняться ці наріччя й говори між собою, бо це забралоб за багато місця тай як сказано ріжниці ці дуже невеличкі. В своїй основі наша мова на всіх землях, де живуть Українці, одноцільна й усім зрозуміла. Невеличкі ріжниці, які є в мові, не роблять її незрозумілою нашим людям, що говорять ріжними наріччами й говорами. Поділ на наріччя й говори має вартість і значіння тільки для науки.

Колиб навіть наші письменники й писали кожен своїм наріччам, чи навіть говором, то їх твори розумілиб скрізь.

Та всеж таки вигідніше й лекше та краше воно, коли в книжках є однакова мова. Чому воно вигідніше та краще та про те, як витворилася наша письменницька (літературна) мова напишемо другим разом.

——o——

Данилка Сокири слово щире

Є у нашому селі ще одна коршмина, хоч зарібки вже малі, з голоду не гине ще коршмар той Сруль рудий! Ну, тай жінка Хайця й купка жиденят-дітий — носять збіже, яйця за горілку люде ще. Є ще таких горстка, як їх в горлі не пече, мов хороба морська мучить щось їх і трясе! В коршмі бути мусить! Що лиш може там несе — каже, його дусить, як горілкою в день раз горла не сполоче, та полоче так нераз від ранку до ночи. Не один сполоче так поля половину, а й такий є в нас бідак, що пропив хатину. Та я вам про пияків осьтутки торочу, а я, люде, інший спів заспівати хочу — тож вже цур тим пиякам, їм від мене дуля, я тепер розкажу вам про самого Сруля. Сруля я стрінув якось, став він нарікати: „На таке то вже прийшлось, хоч з села втікати!“ А я йому так на те ув одну хвилину: „Ще тобі не зовсім зле, маєш Палестину! В Палестині, таж то там ваша є держава — забери туди свій крам! Жде там тебе й слава, як Арабів там будеш сміло воювати!“ А мій Срулько: „Ну, а вжеж! Добре жартувати вмієте, Даниле, ви! То „файн“ є держава, в думці лину все туди, бо то наша слава! Та то покищо лише мрії прехороші, хоч на мрії тії вже і я даю гроші! Ми там шлемо бідаків, що тут пропадають, хай державу для жидів вони здобувають — одні трудом на полях, а другі у бою — і буде Арабам крах, ми будем горою — Англія поможе нам... То все дуже миле, та пощо мене ще там і ще в такій хвили! Що там коршма і купці, що я там поможу, кріса я не мав в руці... Ні, я там — не можу!... „Знаєш, Срулю“, — я йому — „як так всі думають і здалека вітчину люблять і спасають, то не буде з неї вам ні пожитку ні потіхи! Хочби сипали ви там золота цілії міхи, а як там, де ведуть бій, вас до бою буде мало, то шкода твоїх надій, вже з гори пиши пропало — не поможе вам воно хоч кричіть, на дощ мов жаби, ви там підете на дно, переможуть вас Араби!“ Чув я що з Варшави ось трицять ваших в Палестину їхало, а вас зійшлось десять тисяч їх пращати в цю хвилину, на дворець в Варшаві враз“... А тут Срулько сунесь блище: „Ну, а як воно у вас, чи роздори вас не нищать, чи безділля вас не бє, чи багато вас до діла, до роботи враз стає? Ну, скажіть ви мені сміло... Жид він жидом все буде, він у світі не загине, Ґоя в кут все заведе, нам усюди Палестина! — Та ви, коли жертись так, все будете без настанку, як на морі свисне рак — свойого діждетесь ранку“. Відрубав так мені Жид, а у мене серце нило, а лице лупав так стид... Ваш **Сокира Данило.**

——o——

НОВИНКИ

Цікавий процес у Ряшеві. В Ряшеві розпочинається 30. вересня с. р. цікавий процес. На лаві обжалованих засідає кільканайцять осіб, яким закидують ріжні асентерункові обманства. Між обжалованими находиться повітовий лікар д-р Станислав Сервацкі, повітовий лікар з Переворська д-р Яков Крок та перемиский військовий лікар д-р Петро Сьмігельскі. Цего послідного віддано під лікарську обсервацію, бо підозрівають, що він умово хорий.

Траґічний випадок. Коло Козової, пов. Бережани, підчас пробних гарматних стрілів, вибухло стрільно, котре розірвало на кусні гарматчика Осипа Дружка та важко ранило Петра Фляшовского.

Пожежа польської фабрики літаків. Оноді вечером з невідомих причин вибухла ґрізна пожежа у фабриці літаків акц. спілки „Самольот“ в Лавиці під Познанем. Згоріло два ганґари, частина фабрики та велика кількість знаряддя. Крім цього 6 готових літаків, 6 майже готових і 10, що були в направі. Шкоди обчислюють на 10 мілїонів зол.

Большевицький літак упав на територію Польщі. Дня 10. серпня наслідком ушкодження мотору впав на територію Польщі військовий літак. Двох летунів, які находилися на літаку, віднесли тяжкі рани, а літак уляг цілковитому знищенню. Ранених летунів відвезено до шпиталю. Після видужання повернули вони до Рад. Союзу.

Впали з даху. При будові в реальности на вул. Коперника 54 робітник Степан Роць станув на дошці й упав на подвіря так нещасливо, що перевезений до лічниці помер. — При вул. Баторого 6, з четвертого поверха упав А. Міш і зломив ліву ногу.

Град у горлицькім повіті. Дня 6. ц. м. перетягнула над горлицьким повітом градова буря. Перейшла вона над Мициной, Вапенним і Розділом. У тих селах падав град у величині волоського горіха. Більших шкід не поробив, а пообтовкав лише капусти.

З великомійської нужди. Спенсіонований робітник державного заряду доріг Кирило Качмар, прогнаний з державної хати на Ялівці під Львовом, замешкав уряз із жінкою та хорим 14-літним сином у порожнім гробівци на личаківськім цвинтарі у Львові. Доки було тепло, жилося там нещасним нуждарям ще як-так. Та осінний холод вигнав їх із сеї несамовитої хати й нещасні опинилися під голим небом. Пора, щоби установа, в якій працював нещасний Качмар через найкращі літа свого життя, дала йому тепер кусень даху над головою.

——o——

Приєднуйте нових передплатникв!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Відповідальний редактор Антін Лотоцький. З друкарні Сп. „Діло“, Львів, Ринок 10.